

До спеціалізованої вченої ради ДФ 64.055.014
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

ВІДГУК

офіційного опонента

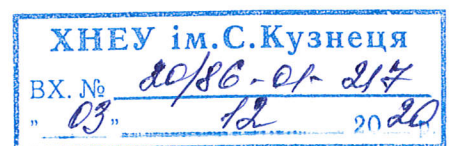
доктора економічних наук, доцента **Шипуліної Юлії Сергіївни**
на дисертаційну роботу **Гомон Марини Володимирівни**
«Оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності
підприємств», подану на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю 051 «Економіка»

1. Актуальність теми дисертаційної роботи.

На сучасному етапі розвитку економіки підвищення ролі інноваційної діяльності підприємств є одним з найважливіших завдань економічного держави. Можливим шляхом державного впливу виступає стимулювання інновацій шляхом застосування податкових стимулів, що підтверджує позитивний зарубіжний досвід.

Запорукою розвитку інноваційної діяльності в Україні є попит сучасного ринку в інноваційній продукції та наукових досягненнях з державною підтримкою, що стимулює впровадження інновацій на підприємствах. Варто звернути увагу на дослідження регуляторного впливу держави на інновації, оскільки, при його успішній реалізації застосування засобів державного регулювання підвищує результативність інноваційної діяльності підприємств.

Актуальність обраної теми дисертації обумовлюється потребою проведення аналізу теоретичного матеріалу з питань оцінювання потенціалу



державного регулювання у сфері інноваційної діяльності, необхідністю наукового обґрунтування аспектів розвитку державного стимулювання інновацій в Україні, формулювання та обґрунтування практичних пропозицій щодо ефективності реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств.

2. Зв'язок теми дисертаційної роботи з науковими планами, програмами, фундаментальними та прикладними дослідженнями.

Актуальність результатів дисертації Гомон М. В. підтверджується участю у науково-дослідних роботах Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, зокрема: «Формування можливостей інноваційного розвитку в умовах євроінтеграції» (номер державної реєстрації 0118U007619); «Інноваційна складова розвитку зовнішньої торгівлі» (номер державної реєстрації 0120U102464).

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність і новизна.

Наукові положення, висновки і рекомендації, які містяться в дисертаційній роботі Гомон М. В. мають достатньо високий ступінь обґрунтованості, що зумовлено глибоким і детальним аналізом значної кількості літературних джерел (309 джерела, стор. 214-243) з питань оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств.

Для вирішення поставлених у дисертаційній роботі завдань було використано сукупність сучасних методів наукового дослідження, зокрема: морфологічний аналіз (стор. 32-33, 35-38, Додаток А), логічне узагальнення і порівняння (стор.29-30, 43-49, 62-63, 70, 111, 112, 155-162, Додаток П), структурний аналіз (стор. 90-94, Додаток Д), методи економіко-статистичного аналізу (стор. 89-110 , Додаток Б, В), метод апріорного ранжування (стор. 130-133, Додаток Е, Ж, З), метод таксономічного

аналізу (стор. 119-120, 128, 131, 134 Додаток К, Л, М), метод трапецієподібних чисел (стор. 144-146), економіко-математичне моделювання (стор. 163-173, 172-176, Додаток Р, С, Т, У, Ф). Використання зазначених методів дозволило обґрунтувати визначення сутності поняття потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств, здійснити оцінювання рівня потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств, сформулювати принципи формування і реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств, здійснити оцінку компонент моделі реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств.

Мета дисертаційної роботи досягнута. Кількість наукових задач є достатньою для розкриття обраної теми та досягнення поставленої мети дослідження. Отримані нові наукові результати викладені з логічною послідовністю та належним чином аргументовані.

Наукова новизна одержаних результатів, що виноситься на захист, полягає в наступному:

удосконалено поняття «потенціал державного регулювання інноваційної діяльності підприємств», основу визначення якого становить результативний підхід, з цієї позиції зазначений потенціал відображає реалізацію можливостей держави шляхом застосування інструментів державного регулювання забезпечувати стимулюючий вплив на здійснення інноваційних процесів на підприємствах шляхом створення сприятливих умов для суб'єктів інноваційної діяльності;

удосконалено методичний підхід до оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств. Запропонований методичний підхід передбачає формування комплексної системи показників за компонентами інноваційної діяльності підприємств, ефективності діяльності підприємств та державного стимулювання підприємств, об'єднання значень компонентів в інтегральні показники та якісна інтерпретація рівня потенціалу державного регулювання інноваційної

діяльності підприємств на основі граничних інтервалів шкал і критеріїв. Такий підхід дозволяє визначити аспекти впливу державного регулювання, на здійснення інноваційної діяльності підприємствами;

- удосконалено змістовність принципів, що стосуються формування і реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств, наукова новизна полягає у формуванні зазначених принципів за ключовими аспектами та складовими поняття потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств, з пріоритетністю принципу стимулювання серед сформованих принципів, що дозволило визначити складові формування та напрям реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств;

- розвинуто методичний підхід до формування та реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств, який базується на складових, що становлять організаційну та функціональну структуру зазначеного потенціалу, в основі запропонованого підходу лежить трьохкомпонентна модель реалізації потенціалу державного регулювання. Запропонований методичний підхід дозволяє оцінити існуючі умови державного регулювання інноваційної діяльності та обґрунтувати прийняття рішень щодо впровадження і використання інструментів державного регулювання інноваційної діяльності підприємств;

- розвинуто методичне забезпечення оцінки реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств у вигляді послідовної оцінки компонент доцільності, результативності та ефективності впровадження і застосування інструментів регулювання, що дало змогу сформулювати та обґрунтувати практичні рекомендації щодо підвищення рівня потенціалу державного регулювання шляхом впровадження і застосування спеціальних методів та інструментів державного регулювання інноваційної діяльності підприємств.

Порушення здобувачем академічної доброчесності у дисертаційній роботі не виявлено, є посилання на відповідні джерела інформації.

4. Теоретична цінність і практична значущість наукових результатів.

Теоретична цінність отриманих результатів дисертаційної роботи полягає в удосконаленні і подальшому розвитку теоретичних положень і висновків, спрямованих на збагачення економічної науки з питань державного регулювання інноваційної діяльності підприємств, зокрема оцінювання, формування та реалізації його потенціалу.

Одержані наукові результати полягають в удосконаленні методичного підходу до оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств, удосконаленні змістовності принципів формування та реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств, розробленні методичного підходу до формування та реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств, удосконаленні методичного забезпечення оцінки реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання науково-практичних рекомендацій дослідження державними адміністраціями та підприємствами з метою ефективного планування інноваційної діяльності.

Наукові результати, що мають прикладний характер, придатні для впровадження в діяльність підприємств та установ, що підтверджується довідками: ТОВ «УРСК» (довідка № 151/31 від 20.02.2019 р.); ТОВ «ХАРПРОД» (довідка № 200/1 від 10.06.2020 р.); Ізюмська районна рада Харківської області (довідка № 128/01-31 від 25.06.2020 р.).

5. Повнота викладення наукових результатів дисертації в опублікованих працях.

За результатами дисертаційної роботи здобувачкою Гомон М. В. було опубліковано 15 наукових праць. Серед них: 1 стаття у періодичному науковому виданні інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу (Чеська Республіка);

статей у наукових фахових виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз; 5 публікацій за матеріалами конференцій. Загальний обсяг опублікованих праць за темою дисертації складає 6,12 ум.-друк. арк., з них особисто здобувачеві належить 5,9 ум.-друк. арк.

У процесі оприлюднення наукових праць здобувачкою Гомон М. В. було виконано вимоги пунктів 9, 11 і 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167, а також Наказу МОН «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» від 23.09.2019 № 1220, що обумовлює достатність та повноту викладення наукових результатів дисертації.

6. Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертація Гомон М. В. містить анотацію, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. Робота виконана в науковому стилі, її зміст викладено в чіткій логічній послідовності. Оформлення дисертації відповідає вимогам Наказу МОН України «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій від 12.01.2017 р. № 40 зі змінами від 31.05.2019 р.

7. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу в цілому, варто звернути увагу на певні дискусійні положення та зауваження:

Вищевказані зауваження мають дискусійний характер та не впливають на позитивний висновок щодо поданої на розгляд дисертації.

1) При уточненні поняття «потенціал» (стор. 28-31, Додаток А), автором варто більш детально обґрунтувати вибір саме результативного підходу, зазначивши переваги та недоліки кожного з підходів щодо визначення потенціалу з позиції відношення цього поняття до сутності державного регулювання інноваційної діяльності.

2) Методичний підхід до формування та реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств, в основі якого лежить трьохкомпонентна модель реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств (стор. 164-166) – варто надати пояснення щодо вибору компонент моделі: доцільності, результативності ефективності інструментів державного регулювання.

3) У підрозділі 3.2. в ході оцінки доцільності пільгового оподаткування інноваційної діяльності підприємств автором побудовано аналітичні моделі залежності доходів державного бюджету від обсягів податкових надходжень та обсягів податкових пільг, які є втратами доходів бюджету (стор. 172-174). Доцільно більш детально розглянути процес побудови моделей та обґрунтувати вибір побудованих регресійних моделей.

4) В ході оцінки компонента результативності пільгового оподаткування інноваційної діяльності підприємств автором було представлено матрицю розподілу показника результативності за співвідношенням приросту витрат на інновації за рахунок власних коштів підприємств та наданих податкових пільг, з урахуванням етапу життєвого циклу інновацій (підрозділ 3.2., стор. 177-182). доцільно здійснити розрахунковий аналіз показника результативності за розробленою матрицею.

5) У підрозділі 3.3. (стор. 195-203) автором було запропоновано процедуру вибору управлінських рішень щодо інструментів державного регулювання інноваційної діяльності з урахуванням аспектів формування, оцінювання та реалізації потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств. Автору варто надати пояснення вибору для надання практичних рекомендацій впровадження інструментів саме непрямого впливу у вигляді податкових стимулів.

8. Загальний висновок.

Дисертація Гомон Марини Володимирівни «Оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств» є

завершеним, самостійним науковим дослідженням та виконана на достатньо високому науковому рівні. Дисертаційна робота містить теоретичні положення, методичні підходи та практичні рекомендації щодо оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств.

Враховуючи вищезазначене, вважаю, що дисертація Гомон М. В. «Оцінювання потенціалу державного регулювання інноваційної діяльності підприємств» за змістом, логікою і повнотою викладення теоретичного матеріалу, структурою та оформленням відповідає заявленій спеціальності 051 «Економіка» та вимогам Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 р. № 167, а її автор Гомон Марина Володимирівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності 051 «Економіка».

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри економічної кібернетики
та маркетингового менеджменту
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»



Юлія Шипуліна
Підпис **Юлія ШИПУЛІНА**
ЗАСВІДЧУЮ:
ВЧЕНИЙ СЕКРЕТАР
НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
"ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ"
О.Ю. Заковоротний
Заковоротний О.Ю.
02 " 12 20 20 р.